

Za: minister dr. Milan Pogačnik

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska 58
1000 Ljubljana

Ljubljana, 9. februar 2009

Zadeva: Skorajšnje glasovanje v februarju in marcu glede:

- odobritve gojenja gensko spremenjenih linij koruze Bt11 in 1507
- francoske, grške in madžarske nacionalne prepovedi za koruso MON810

Spoštovani minister dr. Pogačnik,

pišemo vam v povezavi s predlogom Evropske komisije za dovolitev gojenja dveh spornih gensko spremenjenih (GS) linij koruze (Bt11 in 1507) v Evropski uniji, in z zahtevo, da Francija, Grčija in Madžarska opustijo svoje nacionalne prepovedi, ki veljajo za gojenje GS koruze MON810. Da bi zavarovali okolje, kmetijsko raznolikost in zdravje potrošnikov, vas pozivamo, da podprete te tri države v njihovi odločitvi, in da glasujete proti omenjenima linijama GS koruze.

4. decembra 2008 je Svet za okolje soglasno zaključil, da se zakoni EU, ki zadevajo GSO, ne izvajajo ustrezno in da je potrebno sedanje ocenjevanje tveganja pri GSO izboljšati¹. Še posebej so EU ministri izpostavili potrebo po:

- ocenjevanju dolgoročnih vplivov GS rastlin in njihovih vplivov na netarčne organizme (3. člen), vključno s podrobnim pregledom smernic EFSA za te vplive, kot je predhodno zahtevala Evropska komisija (2. in 3. člen),
- celotnem upoštevanju specifičnih regionalnih in lokalnih značilnosti držav članic (15. člen),
- koordinaciji ocenjevanja GS rastlin, ki proizvajajo pesticide (kot sta Bt11 in 1507), z ocenjevanjem pesticidnih proizvodov (člen 4.),
- ocenjevanju okoljskih posledic na račun sprememb pri uporabi herbicidov, ki jih povzročajo poljščine, tolerantne na herbicide (kot sta Bt11 in 1507, ki sta odporni na glufosinate in poleg tega izločata tudi toksin bt) (4. člen),
- obravnavanju socio-ekonomskih vplivov gojenja GSO, do junija 2010 (7. člen).

Septembra 2008 je Generalni direktorat za zdravje in okolje pri Evropski komisiji zahteval, da EFSA oceni potencialne negativne okoljske posledice na račun sprememb pri uporabi herbicidov, ki jih povzročajo na herbicide tolerantne GS rastline². Vendar pa Bt11 in 1507, ki proizvajata insekticidni toksin bt in vsebujeta gen, zaradi katerega sta odporni na herbicid glufosinat, nista nikdar bili ocenjeni po teh standardih. Poleg tega bo na podlagi nedavno sprejete Uredbe o pesticidih³ herbicid glufosinat v EU prepovedan.

Predlog komisije za avtorizacijo gojenja Bt11 in 1507 zanemarja vsa ta priporočila, kakor tudi nedavno sprejeto Uredbo o pesticidih. Zato vas pozivamo, da glasujete proti temu predlogu.

Evropska komisija je predlog glede obeh koruz podala pod pritiskom družbe Pioneer, ki prideluje seme koruze 1507. V dogovoru, ki je sledil tožbi družbe Pioneer, se je komisija odločila, da ne bo upoštevala nesoglasja znanosti glede tovrstnih GSO in zaskrbljenosti glede vpliva GS rastlin na rastlinstvo in živalstvo ter na evropsko kmetijstvo. Odločitev o tem, ali naj bi ti dve rastlini gojili v EU, je sedaj prepuščena vam. **Kot predstavnike pristojne oblasti vas pozivamo, da glasujete proti gojenju obeh spornih rastlin v Evropi.**

Glede nacionalnih prepovedi v Franciji, na Madžarskem in v Grčiji pa je potrebno poudariti, da v Skupnosti trenutno poteka postopek ponovnega ocenjevanja koruze MON810. To pomeni, da je v tem trenutku popolnoma neprimerno, da bi sploh pomislili na ukinitvev nacionalnih prepovedi za to koruzo, ne da bi počakali na temeljito, neodvisno in kakovostno oceno za MON810.

Za Monsantoovo koruzo MON810 so bili dokazani škodljivi učinki na netarčne organizme, vključno s posrednimi in dolgoročnimi učinki^{4, 5, 6} na zdravje tal^{7, 8, 9} in na vodne ekosisteme^{10, 11}; poleg tega povzroča odpornost škodljivcev na toksin Bt, ki ga proizvaja^{12, 13}. Gensko zaporedje, vstavljeno v rastlino, združijo z rastlini lastno DNK, kar pomeni, da MON810 v resnici proizvaja neznano beljakovino. Predloženi laboratorijski testi vsebujejo čisto različico toksina Bt, ki ga proizvaja bakterija, in ne tistega, ki ga proizvaja rastlina¹⁴. To razveljavi večino, če ne kar vseh preizkusov okoljske "varnosti" MON810. Nadalje, raven toksina Bt, ki ga proizvaja MON810, močno variira med različnimi lokacijami, s časom, in celo med rastlinami na istem polju.¹⁵

Državljeni Slovenije že več kot 10 let dosledno zavračamo GS rastline. Po raziskavi Evrobarometra (marec 2008)¹⁶ skoraj 60% prebivalcev EU nasprotuje uporabi GSO v kmetijstvu. Zagovorniki GS rastlin predstavljajo GS rastline kot neizogibne. Vendar pa GS rastline rastejo samo na 2,4% svetovnih kmetijskih zemljišč, več kot 50% GS rastlin v svetovnem merilu pa gojijo v ZDA.

V aprilu 2008 so Svetovna banka in več teles ZN zaključili *Poročilo o oceni kmetijstva*, ki ga je podpisalo 58 vlad; gre za prvo znanstveno oceno kmetijstva v svetovnem merilu. Poročilo, ki ga je štiri leta sestavljalo prek 400 strokovnjakov z vsega sveta, ne vidi nikakršne vloge GS rastlin pri doseganju *Milenijskih razvojnih ciljev* ali pri izkoreninjenju lakote. Prihodnost kmetijstva temelji na agroekoloških sistemih, ki ustvarjajo delovna mesta in spodbujajo

razvoj podeželja, varujejo naravo in ljudi s pomočjo varstva tal, vode in podnebja, ter spodbujanja biotske raznovrstnosti. Takšni kmetijski sistemi zagotavljajo zdravo kmetijstvo ter zdravo hrano tako za danes kot za jutri in ne onesnažujejo okolja s kemičnimi vnosi ali genskim inženiringom.

Upamo, da boste upoštevali dejstva, navedena v tem pismu, ter podprli Francijo, Grčijo in Madžarsko in glasovali proti predlogu Komisije za avtorizacijo obeh koruz.

S spoštovanjem,

Anamarija Slabe, strokovni vodja Inštituta za trajnostni razvoj in podpredsednica Evropskega okoljskega biroja (EEB)

mag. Nina Štros, vodja kampanj za politike EU, Greenpeace v Sloveniji

Evropske organizacije:

Mauro Albrizio, podpredsednik, Evropski okoljski biro (EEB)

Benedikt Haerlin, direktor, Save our Seeds

Helen Holder, evropska koordinatorica za GSO v kampanji »Hrana in kmetijstvo«, Friends of the Earth Europe

Rene Louail, evropska koordinacija Via Campesina

Marco Schlueter, direktor, IFOAM skupina EU

Rosita Zilli, svetovalka za politike, EuroCoop

Kontakt:

A. Slabe, ITR, tel. 041.725.991, anamarija.slabe@itr.si

N. Stros, Greenpeace v Sloveniji, tel. 040.871.530, nina.stros@greenpeace.org

V vednost:

- Karl Erjavec, minister za okolje in prostor
- Borut Miklavčič, minister za zdravje
- Renata Puc, Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdove
- Martin Kavka, Ministrstvo za zdravje
- dr. Darja Stanič Racman, Ministrstvo za okolje in prostor

Opombe

¹ Council Conclusions on Genetically Modified Organisms (GMOs), 2912th Environment Council meeting, Brussels, 4 December 2008

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/envir/104509.pdf

² Letter of Mr. Madelin and Delbeke of 8 September 2008 to Ms Catherine Geslain-Lanéelle http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/DocumentSet/gmo_response_european_commission_en.pdf

³ On 13 January 2009 the European Parliament agreed with the Council on the text of the Regulation concerning the placing of plant protection products on the market and repealing Council Directives 79/117/EEC and 91/414/EEC. The Regulation's criteria identify glufosinate as one of 22 substances that must be phased out in the EU because of the serious health and environmental risks it poses.

-
- ⁴ Prasifka, P.L., Hellmich, R.L., Prasifka, J.R. & Lewis, L.C. 2007. Effects of Cry1Ab-expressing corn anthers on the movement of monarch butterfly larvae. *Environmental Entomology* 36:228-233.
- ⁵ Andow, D.A. and A. Hilbeck. 2004. Science-based risk assessment for non-target effects of transgenic crops. *Bioscience* 54: 637-649.
- ⁶ Obrist, L.B., Dutton, A., Romeis, J. & Bigler, F. 2006. Biological activity of Cry1Ab toxin expressed by Bt maize following ingestion by herbivorous arthropods and exposure of the predator *Chrysoperla carnea*. *BioControl* 51: 31-48.
- ⁷ Baumgarte, S. & Tebbe, C.C. 2005. Field studies on the environmental fate of the Cry1Ab Bt-toxin produced by transgenic maize (MON810) and its effect on bacterial communities in the maize rhizosphere. *Molecular Ecology* 14: 2539-2551.
- ⁸ Stotzky, G. 2004. Persistence and biological activity in soil of the insecticidal proteins from *Bacillus thuringiensis*, especially from transgenic plants. *Plant and Soil* 266: 77-89.
- ⁹ Zwahlen, C. Hilbeck, A. Gugerli, P. & Nentwig, W. 2003. Degradation of the Cry1Ab protein within transgenic *Bacillus thuringiensis* corn tissue in the field. *Molecular Ecology* 12: 765-775.
- ¹⁰ Rosi-Marshall, E.J., Tank, J.L., Royer, T.V., Whiles, M.R., Evans-White, M., Chambers, C., Griffiths, N.A., Pokelsek, J. & Stephen, M.L. 2007. Toxins in transgenic crop byproducts may affect headwater stream ecosystems. *Proceedings National Academy of Sciences of the USA* 41: 16204-16208.
- ¹¹ Bøhn, T., Primicerio, R., Hessen, D.O. & Traavik, T. 2008. Reduced fitness of *Daphnia magna* fed a Bt-transgenic maize variety. *Archives of Environmental Contamination and Toxicology* DOI 10.1007/s00244-008-9150-5.
- ¹² Chilcutt, C.H. and B.E.Tabashnik. 2004. Contamination of refuges by *Bacillus thuringiensis* toxin genes from transgenic maize. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 101:7526-7529
- ¹³ Andow, D.A. 2001. Resisting resistance to Bt corn. In: *Genetically engineered organisms: assessing environmental and human health effects*. Letourneau, D.K. and B.E. Burrows (eds.) Boca Raton, FL: CRC Press.
- ¹⁴ Rosati, A., Bogani, P., Santarlasci, A. Buiatti, M. 2008. Characterisation of 3' transgene insertion site and derived mRNAs in MON810 YieldGard maize. *Plant Molecular Biology* DOI 10.1007/s11103-008-9315-7.
- ¹⁵ Nguyen, H. T. & J. A. Jehle 2007. Quantitative analysis of the seasonal and tissue-specific expression of Cry1Ab in transgenic maize MON810. *Journal of Plant Diseases and Protection* 114: 820-87.
- ¹⁶ *Special Eurobarometer 295*. Attitudes of European citizens towards the environment. March 2008. Available at URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_295_en.pdf